

Club De Bevelanden brengt archief onder bij gemeente Goes

Het zal veel clubs bekend voorkomen. Een archief dat ergens bij één van de leden op zolder staat te verstoffen. Ieder jaar komt er een stapel papier bij en maar zelden wordt erin gekeken. Misschien dat er bij een lustrum wordt gezocht naar wat aardige oude foto's, maar dat is het dan wel. Bij club De Bevelanden in Zeeland was het niet anders. Tot de archiefcommissie vier jaar geleden besloot het anders aan te pakken.

In haar prachtige, historische huis in het pittoreske Nisse vertelt Joke Smallegange, die de klus oppakte met archiefcollega Nelleke van Dissel, later opgevolgd door Leni Wondergem, hoe zij het archief onderbrachten bij het gemeentearchief van Goes, alle archiefstukken inventariseerden en uiteindelijk op een heldere wijze inzichtelijk en vindbaar maakten. Voor de inventarisatie van de stukken hanteerden zij de uitgangspunten van het Soroptimisme. En het mooie is: het systeem dat zij bedachten, is voor alle clubs (digitaal) beschikbaar!

Splitsing

Club De Bevelanden is in 1949 voortgekomen uit club Zeeland. Na de Tweede Wereldoorlog groeide de Zeeuwse club zo hard dat werd gekozen voor een splitsing. Op de inauguratievergadering op 7 mei 1949 waren acht leden aanwezig. Zij richtten zich die eerste jaren vooral op het organiseren van lezingen, wandelingen, uitjes en de maandelijkse vergadering. In de loop der jaren ontstond er contact met buitenlandse clubs en werden er steeds grotere projecten georganiseerd en ondersteund. Dat alles is terug te lezen in het archief.

Het bestuur van De Bevelanden besloot in 1990 om het archief in bewaring te geven bij het gemeentearchief van Goes. Dat kon omdat gemeenten de plicht hebben om verenigingen de mogelijkheid te geven hun archief bij hen te bewaren. Pas later ontstond het plan om alle bestanden te inventariseren en beschrijven. De archiefcommissie heeft daar vier jaar lang om de week een maandagochtend aan besteed. Joke: "Alle schriften, brieven, foto's en andere stukken zijn door onze handen gegaan. Eerst voor een ruwe schifting. Ik was in mijn werkzame leven bibliothecaris, dus heb verstand van hoe je zaken ordent. Dat kwam goed van pas. Verder zijn we op weg geholpen door de medewerkers van het archief. Zij weten als geen ander hoe je op een snelle manier inzicht kunt verschaffen in de beschreven stukken."

Werkvelden

Leni: "De eerste vraag was natuurlijk: wat bewaren we wel en wat niet? Stukken van de Unie hebben we niet bewaard, omdat we ervan uitgaan dat dat landelijk gebeurt. Uit De Soroptimist hebben we alleen die artikelen bewaard die betrekking hebben op onze club of onze leden. Verder zijn natuurlijk de notulen, jaarstukken, verslagen van commissies en informatie over de werkvelden bewaard. Die zijn blaadje voor blaadje doorgenomen, de nietjes eruit gehaald en vervolgens op een lijst gezet. En natuurlijk kom je dan ook bijzondere dingen tegen, zo-

als een foto van onze oprichtster en een karton met prachtige foto's van een project ten bate van een vrouwelijke kloosterorde op Madagaskar."

Joke: "We hebben de opbouw van de club als uitgangspunt genomen. Dat betekent dat er een categorie Verslaglegging is, met onder andere notulen, presentielijsten, jaarstukken en correspondentie. In de categorie Reglementering vind je stukken over de splitsing van club Zeeland, de statuten en bijvoorbeeld het huishoudelijk reglement. Een ander kopje is Leden, zeg maar de categorie lief & leed: de overleden leden, huwelijken en geboortes en bestuursleden. Dan hebben we de categorie Clubactiviteiten, met een overzicht van alle lustra en landdagen, de lezingen en presentaties op clubavonden, de jaarprogramma's en interservice-activiteiten. De vierde categorie is Werkvelden en vervolgens hebben we mappen met alle stukken die betrekking hebben op de commissies. In de laatste categorie, Documentatie, bewaren we bijzondere stukken als de foto van de oprichtster van het Soroptimisme in Nederland, stukjes uit de pers over onze club en een verzameling vaantjes en gedenkpenningen. Overigens bewaren we foto's niet in een aparte map, maar bij de documentatie over het betreffende onderwerp."

Zuurvrij

Leni: "Het is fijn dat het archief nu bij de gemeente ligt, omdat het daar zuurvrij kan worden bewaard. Dat betekent dat de kwaliteit van het papier constant blijft. Als je dozen met papier onder je bed of op zolder bewaart, verpulvert het na verloop van tijd. Natuurlijk praten we nog wel over digitalisering van het archief. Daar zijn we nog niet helemaal uit. We gaan vanaf nu wel alle stukken digitaal bewaren.

Joke Smallegange (links), de archivaris van de gemeente (midden) en Wondergem (rechts).

Dat is een eerste stap." Joke: "Het archief is dan wel bij de gemeente opgeslagen, maar blijft eigendom van de club. Clubleden mogen het altijd inzien, na toestemming van het bestuur. Dat geldt ook voor derden. Het bestuur kan een volmacht geven en dan kun je lekker een middagje gaan lezen in die oude schriften. Ik kan dat echt aanraden, wij hebben ervan genoten!" Leni: "Hoewel het grootste deel van het werk nu is gedaan, willen we het nog wel verder verfijnen. Er zijn altijd zaken die nog beter kunnen worden beschreven en we hebben in die vier jaar natuurlijk lang niet alles letter voor letter doorgelezen. Dat is ondoenlijk. Maar het is heerlijk werk."

Chronologisch

Joke: "Ik kan andere clubs alleen maar aanraden om hiermee aan de slag te gaan. Ga naar het gemeentearchief, kijk wat zij voor je kunnen betekenen en open die dozen! Zorg dat je voldoende mappen hebt en begin van vo-

ren af aan te ordenen. Doe over één onderwerp bij elke map en leg het vervolgens chronologische volgorde. Het is wel aan te raden om deze lustra tweeën te doen. Je moet erin voor ingespeeld zijn en elke lustrum de hoogte je werkt van groter. En je blijft weggooien."

Geïnteresseerd in de stukken van club De Bevelanden haar archief? Stuur een bericht naar Joke Smallegange. Haar emailadres is joke.smallegange.nis@zeeland.nl. Haar inventarisatie kan worden bevestigd via: <http://www.goes.nl/gemeentearchief/documenten/inventaris-archieven/153518.html>.

Archiefavond van club De Bevelanden in de grote raadszaal van het Stadskantoor van Goes.

Club De Bevelanden brengt archief onder bij gemeente Goes

veel clubs bekend voorkomen. Een archief dat ergens bij één van de leden op zolder verstopt ligt. Ieder jaar komt er een stapel papier bij en maar zelden wordt erin gekeken. Misschien dat er bij een lustrum wordt gezocht naar wat aardige oude foto's, maar dat is het dan wel. Bij club De Bevelanden in Zeeland was het niet anders. Tot de commissie vier jaar geleden besloot het anders aan te pakken.

Archieven van prachtige, historische foto's in het pittoreske Nisse. Joke Smallegange, die in 1949 opakte met archiefzuster Nelleke van Dissel, later door Leni Wondergem, die het archief onderbrachten bij het gemeentearchief van Goes, alle leden inventariseerden en op een heldere wijze inzichtbaar maakten. Voor de lustrum van de stukken hanteerde zij de uitgangspunten van het archief. En het mooie is: het archief is nu voor alle leden (en de gemeente) beschikbaar!

Splitsing

Club De Bevelanden is in 1949 voortgekomen uit club Zeeland. Na de Tweede Wereldoorlog groeide de Zeeuwse club zo hard dat werd gekozen voor een splitsing. Op de inauguratievergadering op 7 mei 1949 waren acht leden aanwezig. Zij richtten zich die eerste jaren vooral op het organiseren van lezingen, wandelingen, uitjes en de maandelijkse vergadering. In de loop der jaren ontstond er contact met buitenlandse clubs en werden er steeds grotere projecten georganiseerd en ondersteund. Dat alles is terug te lezen in het archief.

Het bestuur van De Bevelanden besloot in 1990 om het archief in bewaring te geven bij het gemeentearchief van Goes. Dat kon omdat gemeenten de plicht hebben om verenigingen de mogelijkheid te geven hun archief bij hen te bewaren. Pas later ontstond het plan om alle bestanden te inventariseren en beschrijven. De archiefcommissie heeft daar vier jaar lang om de week een maandagochtend aan besteed. Joke: "Alle schriften, brieven, foto's en andere stukken zijn door onze handen gegaan. Eerst voor een ruwe schifting. Ik was in mijn werkzame leven bibliothecaris, dus heb verstand van hoe je zaken ordent. Dat kwam goed van pas. Verder zijn we op weg geholpen door de medewerkers van het archief. Zij weten als geen ander hoe je op een snelle manier inzicht kunt verschaffen in de beschreven stukken."

Werkvelden

Leni: "De eerste vraag was natuurlijk: wat bewaren we wel en wat niet? Stukken van de Unie hebben we niet bewaard, omdat we ervan uitgaan dat dat landelijk gebeurt. Uit De Soroptimist hebben we alleen die artikelen bewaard die betrekking hebben op onze club of onze leden. Verder zijn natuurlijk de notulen, jaarstukken, verslagen van commissies en informatie over de werkvelden bewaard. Die zijn blaadje voor blaadje doorgenomen, de nietjes eruit gehaald en vervolgens op een lijst gezet. En natuurlijk kom je dan ook bijzondere dingen tegen, zo-

als een foto van onze oprichtster en een karton met prachtige foto's van een project ten bate van een vrouwelijke kloosterorde op Madagaskar."

Joke: "We hebben de opbouw van de club als uitgangspunt genomen. Dat betekent dat er een categorie Verslaglegging is, met onder andere notulen, presentielijsten, jaarstukken en correspondentie. In de categorie Reglementering vind je stukken over de splitsing van club Zeeland, de statuten en bijvoorbeeld het huishoudelijk reglement. Een ander kopje is Leden, zeg maar de categorie lief & leed: de overleden leden, huwelijken en geboortes en bestuursleden. Dan hebben we de categorie Clubactiviteiten, met een overzicht van alle lustra en landdagen, de lezingen en presentaties op clubavonden, de jaarprogramma's en interservice-activiteiten. De vierde categorie is Werkvelden en vervolgens hebben we mappen met alle stukken die betrekking hebben op de commissies. In de laatste categorie, Documentatie, bewaren we bijzondere stukken als de foto van de oprichtster van het Soroptimisme in Nederland, stukjes uit de pers over onze club en een verzameling vaantjes en gedenkpenningen. Overigens bewaren we foto's niet in een aparte map, maar bij de documentatie over het betreffende onderwerp."

Zuurvrij

Leni: "Het is fijn dat het archief nu bij de gemeente ligt, omdat het daar zuurvrij kan worden bewaard. Dat betekent dat de kwaliteit van het papier constant blijft. Als je dozen met papier onder je bed of op zolder bewaart, verpulvert het na verloop van tijd. Natuurlijk praten we nog wel over digitalisering van het archief. Daar zijn we nog niet helemaal uit. We gaan vanaf nu wel alle stukken digitaal bewaren."

Joke Smallegange (links), de archivaris van de gemeente (midden) en Leni Wondergem (rechts).

Dat is een eerste stap." Joke: "Het archief is dan wel bij de gemeente opgeslagen, maar blijft eigendom van de club. Clubleden mogen het altijd inzien, na toestemming van het bestuur. Dat geldt ook voor derden. Het bestuur kan een volmacht geven en dan kun je lekker een middagje gaan lezen in die oude schriften. Ik kan dat echt aanraden, wij hebben ervan genoten!" Leni: "Hoewel het grootste deel van het werk nu is gedaan, willen we het nog wel verder verfijnen. Er zijn altijd zaken die nog beter kunnen worden beschreven en we hebben in die vier jaar natuurlijk lang niet alles letter voor letter doorgelezen. Dat is ondoenlijk. Maar het is heerlijk werk."

Chronologisch

Joke: "Ik kan andere clubs alleen maar aanraden om hiermee aan de slag te gaan. Ga naar het gemeentearchief, kijk wat zij voor je kunnen betekenen en open die dozen! Zorg dat je voldoende mappen hebt en begin van vo-

ren af aan te ordenen. Doe eerst alles over één onderwerp bij elkaar in één map en leg het vervolgens op chronologische volgorde. Het is overigens wel aan te raden om deze klus met z'n tweeën te doen. Je moet goed op elkaar ingespeeld zijn en elkaar goed op de hoogte te houden van het grof naar fijn. En je blijft weggooien."

Geïnteresseerd in de structuur die club De Bevelanden hanteert voor haar archief? Stuur een mail aan Joke Smallegange. Haar mailadres is: smallegange.nis@zeelandnet.nl. De inventarisatie kan worden gedownload via: http://www.goes.nl/gemeentearchief/documenten_42153/item/inventaris-archief-soroptimisten_153518.html.

Leden van club De Bevelanden in de grote raadszaal van het Stadskantoor in Goes.